

Indremissionær Hjalmar Jensen

Af Svend Sørensen

Artiklen tegner et portræt af Hjalmar Jensen (1909-97), der viede sit liv til at forkynde det kristne budskab. Han blev født i Hørdum og døde i Koldby, men havde også sit virke uden for Thy.

Det var en veltilfreds museumsmand, der i maj 2019 forlod fotograf Knud E. Jensens hus på Gøggårdsvej i Ullerup ved Heltborg. Under armen havde han nemlig en papkasse, hvis indhold Knud ville give til Museum Thy.

Hvad var der så i kassen? Jo, indholdet bestod af ikke mindre end 183 gule kuverter med en størrelse på 13 x 20 cm. Hvis de stilles op i række på en hylde, er længden omkring 80 cm. I hver kuvert er der en prædiken, der er skrevet på maskine. Der skulle spares på papiret, så der er skrevet bag på trykte tekster, f.eks. indbydelser til missionsmøder.

Disse prædikener er skrevet af Knud Jensens far Hjalmar Jensen, der i mange år virkede som missionær inden for Indre Mission. Engang brugte man også betegnelsen *kolportør*, fordi missionærerne solgte bøger ved dørene, ofte fra Lohses Forlag, som

i 1868 begyndte at udgive bøger, der understøttede Indre Missions tanker.

Knud E. Jensens voksne liv har ikke udfoldet sig i Indre Mission. Alligevel har han af veneration for sin far bevaret hans prædikener og har haft øje for deres værdi som historiske dokumenter.

I kassen med kuverterne havde Knud Jensen lagt nogle fotokopier af tekster, som hans far har skrevet om sit liv. Faderen har også ført en protokol, der har karakter af dagbog. Med disse dokumenter og med Knuds oplysninger skal der her gives en oversigt over Hjalmar Jensens liv og gerning.

HJALMARS OPVÆKST

Hjalmars forældre stammede fra Mors, faderen Johan Peter Jensen fra Erslev og moderen Kirstine Østergaard fra Tødsø. De blev viet i Tødsø kirke 7. juli 1908,

Algade 9 i Koldby. Her flyttede Hjalmar og hans familie ind i 1920. Huset var nybygget af Hjalmars far Johan Peter. Foto: Knud E. Jensen 2019.

og samme måned bosatte de sig i den ejendom i Sdr. Hørdum, hvor Jens Møller senere havde planteskole (Vestervigvej 188). Herfra drev Johan Peter murer-virksomhed og havde tillige sandgrav og lidt land-brug. Her kom Hjalmar til verden den 23. maj 1909. Hans far kunne ikke leve af murerarbejdet alene i be-gyndelsen, så han gik også på arbejde på gården Irup, hvor han kunne tjene en dagløn på 1,15 kr.

I 1914 flyttede familien til Koldby, hvor Johan Pe-ter byggede et hus. Inden de kunne flytte ind, boede de i en lejlighed i det hus, hvor urmager Poulsen har haft forretning. Da villaen »Irene« stod færdig i Al-gade (nr. 4), flyttede familien ind her. Det var Hjal-mars hjem indtil 1920, da familien flyttede ind i et nyt hus, som Johan Peter havde bygget på den an-den side af vejen (Algade 9). I Koldby blev familien forøget med først fire drenge og derefter to piger, så Hjalmar blev en del af en søskendeflok på syv. For-uden de syv havde der været to drenge, der var døde af den spanske syge.

Hjalmar startede sin skolegang i Koldby skole, men som 9-årig kom han ud at tjene på Søgaard i Harring og kom til at gå i Harring skole. Efter sommerhalv-året vendte han hjem med 50 kr. på lommen og kom igen i Koldby skole, der havde fået Dam Frederiksen som ny lærer.

Den følgende sommer tjente Hjalmar på en gård i Villerslev, hvor der foruden gårdmanden og hans kone var en søn og svigerdatter samt en fodermester og tre karle. »En rigtig skidt plads for en 10-års dreng,« har Hjalmar noteret. De var fire mennesker i et kar-lekammer med to dobbeltsenge i et hjørne af stalden med direkte adgang til hestestalden. I sengene be-stod underlaget af kampesten udjævnet med halm, der var godt fyldt med musereder. De tre følgende somre tjente Hjalmar hos Maren og Kr. Bangsgaard syd for Hørdum kirke. Det blev den rigeste tid i pe-rioden som tjenestedreng.

Om sin barndom har Hjalmar skrevet: »Jeg er min far og mor taknemlig for, at jeg fik så rige drengeår.«

Om forældrene hedder det endvidere: »Far og mor var modne, selvstændige og ansvarsbevidste mennesker – og derfor respekteret – også af deres børn.«

SE, MODER BEDER!

Hjalmar voksede op i et hjem præget af Indre Mission. I en omtale af barndommen har han understreget sætningen »*Se, mor beder!*« Da var han 12 år. Efterfølgende skriver han:

»Mange gange siden har dette, at jeg vidste, mor bad – også for mig – givet mig styrke til drengeårenes strabadser og var vel også medvirkende til, at jeg hos præsten var den opmærksomme tilhører og på min konfirmationsdag kunne sige ikke alene præsten, men også Gud et ærligt ja.«

Konfirmationsforberedelsen foregik i Skyum præstegård hos pastor P. A. Jensen. Hjalmar blev konfirmeret i Skyum kirke 8. april 1923. Af sin mor fik han i konfirmationsgave en bibel, hvor hun havde skrevet: »*BED OG LÆS. LÆS OG BED! – Vælt din vej på Herren, stol på ham, så griber han ind!*« Det sidste, at

Gud griber ind, var sandt, erfarede Hjalmar mange gange senere.

Ungdomsmøder var en del af kulturen i Indre Mission. Da Hjalmar blev indbudt til et ungdomsmøde første gang, kunne han ikke komme med, fordi karlen skulle med i stedet for. Da græd han.

I FADERENS FODSPOR

Hjalmars ønske var at blive købmand, men hans far mente, at det var en branche med for stor arbejdsløshed. Resultatet blev, at han dagen efter sin konfirmation i 1923 kom i lære hos sin far. De to kom til at arbejde sammen i ca. 10 år, dog med et par afbrud. I vinteren 1927/28 var Hjalmar på Håndværkerhøjskolen i Haslev, og i sommeren 1930 var han soldat i Århus.

Hjalmars far var en håndværker i ordets bedste betydning. Der skulle være orden i tingene både ude og hjemme. Dengang var der ikke noget med at mure om vinteren i frost og kulde. Derfor var Hjalmar den første vinter i læretiden i tjeneste hos Kr. Munk i Tøt-

Håndværkerhøjskolen i Haslev, hvor Hjalmar opholdt sig i vinteren 1927/28.

Hjalmar elskede biler. Her er han fotograferet ved faderens bil i Algade.

trup. Den anden vinter arbejdede han for Johannes Nyboe på Koldby Kro, og den tredje vinter var han som nævnt på Håndværkerhøjskolen.

Det var ikke ufarligt for en murer at balancere på stilladserne. Da Hjalmar var 18 år, arbejdede de på en villa i Sundby. En aften styrtede han ned og var bevidstløs i flere dage.

Interessen for biler arvede Hjalmar efter sin far, der i Erslev havde set de første biler køre mellem Nykøbing og Thisted. Da Hjalmar kom i lære som murer, blev han straks sat bag rattet og kørte sammen med fire arbejdere til Vilhelmsminde Mark, hvor der skulle opføres to statsejendomme. Hjalmar havde med sin unge alder naturligvis ikke kørekort, men det tog hans far åbenbart ikke så tungt. Kørekort fik han dog som 18-årig i 1927, og det gav ham ret til offentlig personbefordring og skolevognskørsel. Sidstnævnte rettighed skaffede dog kun otte elever, der alle bestod den praktiske prøve (der var ingen teori-prøve dengang).

Kun få havde privatbil, så der blev anskaffet biler, der blev udlejet med og uden fører. Bilen med fører (taxakørsel) betjente Hjalmar også, inden han fik kørekort.

OMVÆLTNINGENS TID

I begyndelsen af 1930'erne skete der flere omvæltninger i Hjalmars liv. Han skiftede erhverv, og han mistede sin forlovede. Han var blevet forlovet med Ingrid Espersen, der var sygeplejeelev på Koldby sygehus. Hun blev imidlertid alvorligt syg og lå på hospitalet i tre år, inden hun i 1932 døde i sit hjem på Randers-egnen. Med henblik på deres fælles fremtid havde Hjalmar allerede bygget et nyt hus (nu Algade 8). Her flyttede Hjalmar ind i 1933 og startede Koldby Papir & Galanteriforretning. En karnap på huset vidner i dag om, at der har været forretning i huset. Arbejdet som murer var dermed en saga blot.

Da man kunne købe NAFTA-benzin i Koldby (fra Hjalmars billedsamling). NAFTA var et sovjetrussisk benzinmærke, som blev introduceret i Danmark fra efteråret 1930. Forhandlerne af »russerbenzinen« i Thisted var S. Kuhn münchen, der ifølge handelsregisteret startede firmaet i juni 1932. Benzinforbruget i Danmark, som lige før Første Verdenskrig lå på omkring 12 millioner liter om året, var i midten af 1930'erne vokset til 350 millioner liter om året.

Hjalmar bag disken i sin forretning i Algade i Koldby. Sikkert i 1930'erne.

Det var krisetider, og en murer skulle være dygtig for at få 50 øre i timen på egen kost og logi.

Året efter tabet af sin forlovede mødte Hjalmar sin kommende kone, Emma Nielsen. Som han senere bemærker det med henvisning til en populær popmelodi, så var det ikke på Capri, han så hende komme, men i Krik – og de blev viet i Vestervig kirke i maj 1935.

Emma blev som Hjalmars kone hans første medarbejder i virksomheden i Algade. »Det er den mest trofast medhjælper, jeg nogen sinde har haft,« bemærker Hjalmar. Og det var ment i livets bredeste forstand.

Allerede inden Emma kom ind i billedet, havde Hjalmar set en ny mulighed for sin forretning. Folk kom med f.eks. festsange og vedtægter, som de ville have trykt. Det blev i den første tid klaret ved at få trykningen foretaget i Thisted. Men hvorfor ikke selv klare opgaven? Hjalmar købte i 1935 en såkaldt »fluesmækker« og installerede den i kælderen. Det er en håndbetjent trykpresse, som bl.a. anvendes til visitkort og andre småting. Selv om Hjalmar ikke havde nogen faglige forudsætninger, måtte han efter et halvt

års eksperimenter anskaffe større maskiner og massevis af papirtyper. Han ansatte også en ung mand, der kom i lære hos ham. Dertil kom, at han byggede et hus på nabogrunden (Algade 10). Det var krisetider, så det var fornuftigt at omsætte ledige arbejdstimer i mursten.

I 1940 blev papir- og galanteriforretningen solgt fra, og Hjalmar og Emma specialiserede sig i bogtryk. I 1946 solgte de bogtrykkeriet til bogtrykker Niels Yde Sørensen fra Hurup. Hans familie førte Koldby Bogtrykkeri videre indtil 2009. Han udbyggede virksomheden på adressen Algade 21. Yde Sørensen begyndte i 1948 at udgive ugeavisen Folkebladet Midtthy, der i mange år var en uundværlig del af områdets nyhedsformidling.

Efter at have solgt bogtrykkeriet satsede Hjalmar og Emma på at komme ind i kirkeligt arbejde. I første omgang blev de bestyrerpar på KFUM's soldaterhjem på Fårtoftvej i Thisted. Det var midlertidigt oprettet for at betjene de soldater, der havde vagttjeneste under oprydningsarbejdet efter fæstningen i Hanstholm.

Emma og Hjalmars bryllupsbillede fra 1935.

Koldby 1934. Hjalmar ved »fluesmækkeren«, der blev starten på Koldby Bogtryk.

Til højre ses Algade 8, som Hjalmar Jensen selv byggede. Her flyttede han ind i 1933 og startede Koldby Papir & Galanteriforretning. Til venstre ses Algade 10, som Hjalmar Jensen byggede senere i 30'erne. Foto: Knud E. Jensen 2019.

Knud leger gardist ved soldaterhjemmet i Fårtoft.

Da det midlertidige job i Thisted var overstået, købte Hjalmar og Emma den gamle købmandsgård i Visbyå, hvor Hjalmar's lillebro Folmer kom i lære. Han blev i øvrigt også missionær. Her var et stort pakhus med trælast samt et stort kornlager i tre etager, hvor der blev udlejet lagerplads, som der var mangel på efter krigen. Fotograf Knud Jensen kan endnu huske den lave loftshøjde i lagerbygningen, hvor kornet blev vendt med træskovle. Benzintanken gjorde også indtryk på ham.

Knud blev født på Koldby sygehus 4. marts 1944. Da havde Emma allerede fået tre børn, der tidligt mærkede verdens modgang. Det første barn, Ingrid, blev taget med tang og blev spastiker. Leif faldt ned ad trappen og døde kun tre år gammel. En blodsygdom slukkede lyset for Mogens, der kun blev tre måneder gammel. Der er ingen tvivl om, at Hjalmar og Emmas stærke tro hjalp dem igennem disse prøvelser.

ASSENS

En diakon aflægger ved sin indvielse et løfte om som kirkens tjener at være til rådighed for sin næste. Det siger med andre ord en del om Hjalmar's livsindstil-

ling, at han som helt ung var på vej til at blive diakon. Et amtsstilsbud var bevilget, og ansøgningen var accepteret. Alligevel forblev han som murer hos sin far. Men hans ambition var fortsat at komme i kirkens tjeneste.

I sin Ph.d.-afhandling »Fællesskab i forandring« om Indre Mission set fra Thy (2018) peger Michael Riber Jørgensen på tre forklaringer på, at indre Mission nåede ud i alle afkroge af landet. Bevægelsen var en del af den bølge af folkelige bevægelser, som grundloven af 1849 satte i gang, bl.a. med ret til foreningsdannelse. På den måde var Indre Mission et barn af sin tid. Desuden punkterer afhandlingen den myte, at missionen især fik fodfæste i de lavere sociale lag, altså at fattige fiskere og husmænd blev missionsske, og de mere velstillede gårdmænd blev grundtvigianere. Ifølge Michael Riber Jørgensen's forskning så passer det ikke! (Side 215). Indre Mission havde appel til bredere kredse.

Endnu en forklaring fremhæves i afhandlingen: »Derudover må de *karismatiske individers* betydning for IM's udbredelse i denne tidligere periode ikke undervurderes.« Selv om Michael Riber Jørgensen's udsagn knytter sig til en tidligere periode, så passer den også på Hjalmar Jensen. Han arbejdede med ildhu i det lokale missionsarbejde som fritidsmissionær med missionshuset i Hørdum som udgangspunkt. Indre Missions ledelse havde som nævnt øje for karismatiske emner, som hovedbestyrelsen kunne udpege til lønnede stillinger som indremissionærer rundt om i landet. Stillingerne kunne ikke søges, og missionærerne blev som regel forflyttet efter ca. fem år. Filosofien var, at de ikke måtte blive så sammenspiste med de lokale, at de havde svært ved at konfrontere menigheden med Bibelens krav om den rette levevis i Jesus Kristus.

At være købmand i Visbyå var selvsagt ikke en livsstilling for Hjalmar. Stor var derfor hans glæde, da Indre Mission udpegede ham til indremissionær. Gud greb ind! Sådan oplevede Hjalmar det.

Hjalmar Jensen begyndte tjenesten i Assens på Fyn 1. september 1949. Normalt boede missionæren i en bolig, som var stillet til rådighed af det lokale trosamfund, ofte i tilknytning til missionshuset. I sit liv

prioriterede Hjalmar imidlertid altid at bo i eget hus, og han havde skabt sig et økonomisk fundament, da han byggede to huse i Koldby. Han havde altid et hus at sælge, når han skulle videre på sin færd.

Hvert år skulle missionærerne afgive rapport til Indre Missions hovedbestyrelse. Hjalmar skrev altid navneordene med stort, men det har vi set bort fra i denne artikel. For året 1950 skriver Hjalmar: »Ja, så fik vi lov igen at opleve et år under Guds rige nåde. Og når jeg ser tilbage og ligesom repeterer, så må jeg sige: Hvor Gud dog er god!« Rapporten afspejler tydeligt, at en missionær ikke lå på den lade side. Af mødeaktivitet i 1950 angiver han:

Missionsmøder 75

Børnegudstjenester 25

Ungdomsmøder 32

Andre møder 41

Husbesøg 234

I indberetningen for 1954 angav Hjalmar sin årsløn inklusive børnetillæg til 7.314,96 kr. Det var lidt mindre, end en faglært arbejder kunne tjene. I 1955 havde en faglært arbejder en timeløn på 4,93 kr. og en arbejdsuge på 48 timer.

I begyndelsen cyklede Hjalmar rundt med sine bøger på bagagebæreren. I starten af 1950'erne fik han bil, en DKV, og det forøgede selvfølgelig hans aktionsradius. Knud begyndte sin skolegang i Assens, men han husker ikke så meget fra den tid. Dog har han en klar erindring om landevejens farende svende. De var altid velkomne i hjemmet og fik et stykke mad og en kop kaffe. I sin beretning for 1954 skriver Hjalmar: »Søndagsskolearbejdet er en opmuntring, og mange steder møder vi en lyttende og spørgende ungdom.«

1955 blev det sidste år i Assens, om end det ikke blev et fuldt kalenderår. Om dette år skriver han i sin indberetning:

Hjalmar Jensen var på banen i mange missionshuse, men Hørdum var hans hjemmebane. Missionshuset »Bethesda« på Tårnvej 58 i Hørdum blev indviet i 1902 og kostede dengang knap 3.000 kr. at bygge, hvoraf langt det meste blev samlet ind blandt missionsfolkene selv. I 1951 blev huset udvidet – murstenene kom fra den nedrevne skole i byen. I 2015 blev brugerne for få og udgifterne for store, og det lokale Indre Missions samfund valgte at tage huset ud af brug. Foto: Klaus Madsen.

»Atter fik vi lov til at opleve et år under Guds rige nåde og velsignelse. – Søndagsskolelejre, der gav mange kontakter med ellers kirkefremmede hjem; ungdomslejre, hvor vi oplevede, at unge sagde ja til Jesus, og mands- og husmoderlejre, som hjalp til med at sætte gang i de forskellige sogne, var vel nok årets højdepunkter.«

ULFBORG OG STRUER

Fra Assens blev Hjalmar forflyttet til Ulfborg i Vestjylland, hvor han tiltrådte 4. november 1955. Det var åbenbart en svær overgang. I sin indberetning for 1956 skriver han indledningsvis: *»Det bliver ikke nogen særlig opmuntrende beretning at få herfra i år.«* Dog kan man se, at mødeaktiviteten var større end i Assens i 1950, da der var 173 møder og gudstjenester foruden husbesøg. I 1956 var møderens antal 276: missionsmøder 162, børnegudstjenester 39, ungdomsmøder 44 og andre møder 31.

Grunden til Hjalmars pessimisme var, at det var »svært at få ploven i jorden«. Missionsmarken var med andre ord uopdyrket undtagen i Ulfborg og Staby, der var »som oaser i ørkenen«. Kun i Ulfborg blev der holdt regelmæssige samtalemøder. Thorsminde var uden missionsk samfund, og det var også tilfældet i Sdr. Nissum, selv om der var et stort missionshus. I Stadil, Vedersø, Thorsted, Tim og Madum var der et hjem i hvert sogn, der en gang om måneden indbød til møde.

Søndagsskolen var dog et lyspunkt i 1956. Skolerne gik godt i Ulfborg og Stadil. Der var tillige påbegyndt søndagsskoler i Staby og Husby; men holder vi dem i gang? spørger Hjalmar tvivlende i sin årsrapport.

Det står klart, at Hjalmar prioriterede søndagsskolearbejdet højt. Som han skriver et sted: *»Tager man barnet ved hånden, tager man forældrene ved hjertet.«*

I sommeren 1957 blev der afholdt fem søndagsskolelejre for børn, fire for Skjern-kredsen og én for Lemvig-kredsen. I sin årsrapport skriver Hjalmar: *»Det blev en forunderlig skøn tid, ikke alene i forhold til børnene, men også til medarbejdere og forældre.«*

Disse sommerlejre varede en uge og blev afholdt på Holmslands Klit, oplyser Knud Jensen, der mindes disse lejre med glæde. Arbejdskraften bestod af

frivillige, og børnene blev inddraget ved f.eks. kartoffelskrælning. Hjalmar blev kendt for sommerlejrene, og ifølge Knud elskede hans far lejrlevet.

Hjalmar slutter sin årsberetning for 1956 med en bøn til Gud: *»Sæt mig hvor jeg bedst kan gavne, men lad mig aldrig savne vished, at jeg tjener dig.«*

Allerede i 1958 blev Hjalmar »sat« et nyt sted, men dog på eget initiativ. Han søgte og blev antaget som kredssekretær for KFUM og K i 25. kreds (Holstebro-Struer). Han fik tjenestested i Struer, hvor han begyndte august 1958. En fjerdedel af tiden var dog afsat til at arbejde som missionær i Indre Mission. Som kredssekretær var Hjalmar med til at arrangere ungdomslejre, missionsuger samt mands- og husmoderlejre. Også udlandsrejser tog han sig af, bl.a. til Israel.

Hjalmar sad ikke fast i gamle sædvaner. *»Der trænges for alvor til en fornyelse,«* skrev han for eksempel i indberetningen for 1959. Det, han sigtede til, var samtalemøderne, der mange steder var blevet »en klods om benene«. De var netop ikke samtalemøder, men enetalemøder eller »småprædikener«.

Hjalmar var glad for bøger. Knud kan endnu se for sig, hvordan hans far sad ved skrivebordet med masser af bøger bag sig. Nogle af dem havde han arvet fra andre missionærer. Som tidligere nævnt skaffede indremissionærerne indtægter ved salg af bøger. Hjalmar var ikke tilfreds med udvalget af bøger, som det fremgår af hans indberetning for 1959:

Holmborgs sommerlejr for piger 1957 på Holmsland Klit. Mathiesens Foto.

»Må vi ikke få færre, men virkelig gode bøger, som kan sælges, og ikke de mange mere eller mindre dårlige, der ikke kan sælges? Julebøgerne er vanskelige at sælge. Alle mulige aviser, kulørte hefter og organisationer bringer jo et væld af julelitteratur frem, mere eller mindre kristelig ferniseret. Navnet Lohse må stadig bevares som kendetegnet på *god* læsning.«

Trods protesten fortsatte Hjalmar med at sælge bøger. I 1962 solgte han for ca. 7500 kr. Efter hans død afleverede Knud en del af bøgerne til Indre Missions sekretariat i Fredericia.

Som kredssekretær samlede Hjalmar mange unge til såkaldte oktobermøder. En højskoleforstander, som havde talt for 1200 unge, udbrød efter et møde: *»Det må være som et paradys at være sekretær her.«*

Efter syv år i Struer blev Hjalmar forflyttet til Skive, hvor han begyndte omkring november 1965.

SKIVE

Skive var kendt for sin kvindelige præst, Helga Jensen, der i 1956 blev ordineret som den blot fjerde

kvindelige præst i Danmark og den første kvindelige præst i Viborg Stift. Hjalmar havde stor respekt for hendes evne til at samle de unge omkring sig. I sin indberetning for 1968 gik han derfor i rette med Indre Missions afvisning af kvindelig præster:

»Jeg kan ikke (og har aldrig kunnet) forstå hovedbestyrelsens indstilling til kvindelige præster. – Min loyalitet over for min bestyrelse er alene grunden til, at jeg ikke samarbejder med Helga Jensen her i byen, og for længe siden budt hende velkommen som medarbejder, ikke bare ud fra kirken, men også ud fra missionshuset. Men jeg føler, at denne loyalitet kan blive dyr. Den føles som en bremseklods i et arbejde, hvor vi ved fælles hjælp kunne nå langt længere ud og få mange flere i tale.«

Hjalmar Jensen var missionær i Skive fra 1965, indtil han blev pensioneret i 1972. I forbindelse med hans død 25 år senere skrev et medlem fra Skive bl.a. følgende i sine mindeord:

»Vi mindes Hjalmar Jensen som den gode missionær, han var, beskeden i sin måde at optræde på,

Hjalmar har bevaret dette billede, som siger mere om hans liv end mange ord. Billedet er tydeligvis fra et missionshus, men desværre ikke stedfæstet.

ydmig i den tjeneste, som var hans, en alvorlig og sand forkynder af det budskab, han var kaldet til. Han glemte heller ikke humoren. Nogen har nok opfattet Hjalmar Jensen som noget mørk i sin forkyndelse; men jeg tror, det er en forkert opfattelse. Jeg husker, hvordan både unge og ældre altid flokkedes om ham, alle havde en ubetinget tillid til Hjalmar Jensen. De ældre sagde »missionær Jensen«, men de unge sagde »Hjalmar«.

TILBAGE TIL THY

Hjalmar bevarede kontakten til Thy. Hvis vi kigger i hans protokol under det sidste år i Struer, 1965, så var han flere gange i Thy for at prædike. Alene i februar måned var han i Nors, Sundby Thy, Skjoldborg, Stenbjerg og Svankjær. Emnerne var »Hvor er du?« – »Himmelstigen« – »Rigtigt begyndt«.

I Skive boede Hjalmar og Emma på Feldingvang 5, en sidevej til Nordgårdsvej. At Hjalmar nogle år efter sin pensionering vendte tilbage til Thy, er næsten naturligt. Han og Emma købte i 1976 hus på Kvædevej i Vildsund, hvor de havde en lille gesjæft med duplikering i otte år. I 1984 flyttede de til Koldby i et hus ved Andelskassen, som senere købte huset og lagde det ind under pengeinstituttet.

I Koldby var Hjalmars hjem opløst. Hans far havde ført murerforretningen videre, men da han blev enkemand i 1959, flyttede han om til sønnen Carl (Carl Murer), der havde videreført murerforretningen. Her fik han en omsorgsfuld pleje, indtil han døde 7. september 1971, 87 år gl.

Hjalmar og Emma havde haft datteren Ingrid boende hos sig, men hun kom nu i beskyttet bolig på Kløvermarken i Koldby. Emma døde 5. juni 1988, og året efter giftede Hjalmar sig med Stine Møller fra Nykøbing, som han havde mødt i kredsen omkring Indre Mission. Hjalmar døde 5. marts 1997, efter at have boet det sidste års tid på plejehjemmet i Koldby. I Thisted Dagblads nekrolog 11. marts skrev Kristian Skammelsen blandt andet:

»Hjalmar Jensen var en meget skattet taler i alle sammenhænge i Indre Mission. Det var tydeligt for enhver, at hvad han sagde kom fra hjertet og havde rod i hans dybe tro på det evangelium, han forkyndte.«

HVAD GØR LIVET VÆRD AT LEVE ?

Tilbage til Hjalmar Jensens prædikener. Et sted i sine optegnelser har han noteret: »Jeg har hørt mange prædikener. De korteste har som regel været de bedste – og de stærkeste.« Denne læresætning har han i høj grad levet op til. De fleste af hans prædikener kan være på 3-4 små ark (A 6). De bevarede 183 prædikener er skrevet på skrivemaskine og har været genanvendt flere gange. De er alle forsynes med et nummer og en titel, og de enkelte prædikener er som regel forsynet med oplysning om tid og sted for deres afholdelse. Nr. 1 har været brugt første gang i Struer i 1967, og nr. 2 har været brugt første gang i Skive i 1966, mens nr. 3 er helt fra 1949. Den sidste er fra Skjoldborg i 1978 (nr. 183) og den næstsidste (nr. 182) er fra Nørhå i 1985.

Der er med andre ord ikke tale om nogen form for kronologi i årstallene. Hjalmar har måske haft en oversigt over numrene, eller også har hans hukommelse været så god, at han hurtigt kunne finde frem til den prædiken, han søgte.

Med tanke på apostlenes antal kan vi kigge i kuvert nr. 12. Det viser sig imidlertid, at der både er en kuvert med nr. 12 og én med 12 (A). Prædiken nr. 12 har titlen: »Hvad gør livet værd at leve?« Den består af seks sider og har været holdt første gang på Humlum Strand i januar 1965, og som det fremgår af indholdet, har den været holdt for ungdommen. På første side er henvisning til et salmenummer og et bibelcitater. I de følgende citater fra prædikenen er indholdet gengivet ordret, men med bolle å og små begyndelsesbogstaver i navneordene.

Hjalmar starter selve prædikenen med spørgsmålet: *Hvad er livet?* Og han svarer:

»Vel først og fremmest *en gave* – noget, skabt i Guds billede. Dernæst er livet *en opgave*. Der er lagt noget hen til os at gøre, ja, der er af Gud lagt forud beredte gerninger, som vi skal vandre i. – Nogle fik 10 talenter, andre fem og nogle kun et. Antallet af talenter er underordnet. Hovedsagen er, at vi går ind til opgaverne med troskab. Livet er ikke en sovepude, men krav.

For det tredje er livet ansvar. Der er noget du skal og må, men der er også noget, du ikke skal og ikke må. Ansvarer ligger udtrykt f.eks. i Prædikerens bog

Hjalmar taler for en forsamling i det fri. Udateret foto.

Emma og Hjalmar på campingtur.

11,9. Frihed, men under ansvar! *Livet er altså gave, opgave og ansvar.*»

Hjalmar går derefter over til at beskrive livet som en vandring, et følgeskab, ikke bare med ens kære, men også med Jesus. Han understreget endvidere: »Der er forskel på at *eksistere* og at *leve*. Eksistere, det gør vi alle, så længe vi drager ånde her, men der er kun få som *lever*, lever livet som det var bestemmelsen fra skaberens side. Om den, der kun *eksisterer*, siger Prædikeren:- Livet er tomhed, der ender i graven!

Om den, der *lever*, siger vores bibel, at hans liv er som et kildevæld, et liv skjult med Kristus i Gud, og at endestationen ikke er graven, men himlen med dens herlighed. Derfor må den, der kun eksisterer, vende om til at leve – vende om fra et liv uden håb til et liv i håb.«

Hjalmars opsummering lyder: »Derfor kan der med rette tales om *to veje*, om den trange vej, der fører til livet, og den brede vej, der fører til fortabelse.«

I sidste del af sin prædiken gentager Hjalmar spørgsmålet: Hvad gør livet værd at leve? Denne gang svarer han mere personligt: »Se, unge, jeg har også nogle *personlige* erfaringer om det at eksistere og om det at leve.«

Herefter fortæller han, at som konfirmand sagde han ja til at følge Jesus. Fire år efter sin konfirmation var han for første gang med på vinterlejr, den første vinterlejr i Danmark. Så henvender han sig meget direkte til de unge tilhørere:

»Så kan du tænke: Nå, så ung, jamen så kender du jo ikke til verdens fristelser og til den kamp, der må kæmpes for at holde hovedet oven vande! Jo, du kan tro, jeg kender til det, i den grad endda, at jeg ofte må græde over mange spildte år i fremmed ledingsfærd. – Jeg havde det som Paulus: Det gode som jeg ville, det gjorde jeg ikke, men det onde, som jeg ikke ville, det gjorde jeg.

Men – i hvor stærkt tag djævelen og hans væsen havde i mig, var der inderst inde en længsel, en trang, et begær efter et fast ståsted, efter noget, der kunne bære ud over dette jordiske og materialistiske, jeg levede for. Så var Gud så god imod mig, at han åbnede mine øjne, så jeg fik syn for de virkelige, de evige værdier, og fik »perlen« i øje.«

Til de unge siger han: »I har jert livs største chance nu! Til at leve et ungdoms-, mandoms- og (om Gud vil det) alderdomsliv med alt det, som Gud så gerne vil give den enkelte af jer.« Hjalmar slutter med ordene: »Giv Jesus lov til at lægge evighedslys og evighedsglans ind over jeres livsvej! Han er ikke alene vejen og sandheden, han er også LIVET.«

DE EVIGE ARME

Kuverten 12 (A) bærer titlen »De evige arme«. Indholdet består af tre sider, der er skrevet på bagsiden af en trykt indbydelse til et foredrag på Hotel Phoenix. Der er mange røde understregninger (her gengivet med sort). Hjalmar Jensen var en dreven prædikant, så han har ikke bare læst op, men brugt understregninger og parenteser til at lave pauser og give formidlingen liv.

På bagsiden af den maskinskrrevne prædiken har Hjalmar med kuglepen skrevet hen over den trykte tekst, hvor prædiken nr. 12 (A) har været holdt. Den har været i brug 15 gange. Første gang på De gamles Hjem i Ulfborg 21/12 1955 og sidste gang på plejehjemmet i Snedsted 20/6 1983.

[Hjalmars manuskript side 1]

Øverst på side 1 er der to håndskrevne forslag til salmenumre. Desuden er der med maskinskrift skrevet: »5. Mos. 33, 27«. Måske kunne Hjalmar teksten udenad, eller også har han brugt en bibel. I min bibel kan man på det opgivne sted læse:

»Den evige Gud er en bolig, og hernede er de evige arme. Fjenden drev han bort fra sit åsyn og sagde: - Tilintetgør dem!« I en fodnote har Hjalmar med håndskrift noteret skriftstedet, men uden sidste sætning.

I denne bibeltekst skal »arme« forstås helt bogstaveligt, altså arme der trækker de frelst op mod evigheden. Vi giver ordet til Hjalmar:

»Det er en glædes- og sejrsklang der toner ud fra disse sidste ord af Moses til Israels folk...

De siger til os, at Bibelens Gud ikke bare er en op-
højet »Alfader«, der troner i det høje i uforstyrret ro, men at han *lever, handler, kæmper, hjælper og frelser* her på jorden i dag.

Den evige Gud er en bolig, en borg, et hjemsted, ja det eneste virkelige hjemsted for den, der har anet lidt om, hvad det er at være menneske. – Vi flakker om på jagt efter *mange slags boliger*, men over selv den bedste bolig, det bedste hjem står ordet »forfængelighed«. Selv de ægyptiske faraoners stolte pyramider og vor tids konge- og andre slotte skal en dag smuldre hen som støv med alt hvad de rummer. »Den evige Gud er en bolig« og *en bolig der aldrig røkket* – der ikke er undergivet forfængelighed. »Verden ejer ingen lyst som kan fylde dette bryst, men når du mig bliver nær Himlen, alt jeg ejer her.« Når Israels Gud kommer os nær, da finder hjertet hvile.»

[Hjalmars manuskript side 2]

»Fra denne evige urokkelige bolig er der *en udstrakt hånd til frelse for dig*. En hånd der vil drage dig op af det skidne dynd og det brusende hav og give dig fast klippegrund under dine fødder. En hånd der vil

redde dig ud af al den forfængelighed du er omgivet af og *lægge evigheden ind i din sjæl*. (Jesus!)

»Hernede er de evige arme.« De var her da Adam og Eva måtte forlade paradiset, de var her da Noa blev reddet fra syndfloden, de greb Abraham og førte ham til det land, hvor frelseshistorien skulle virkeliggøres, de ledede Israel frelst gennem Det røde Hav. De var der – udstrakt til frelse dengang.

Og hvad ved vi i dag om disse »evige arme«? Meget mere end det gamle Israel vidste. Vi ved at Guds evige arme blev rakt os i Jesus Kristus. Han som sejrede over død og grav, over synden og djævelen.

*Her er han som vil løse hver syndebunden træl,
Her er han som vil øse trøst i hver bange sjæl!*

Det vil sige at »de evige arme« er her for at gribe dig, der søger at fæst bo andre steder end i den bolig, som er den evig Gud. – De evige arme er øst som vest for jerntæppet, i Kina og Afrika såvel som i Europa og Amerika. På et hvilehjem såvel som i kirken.»

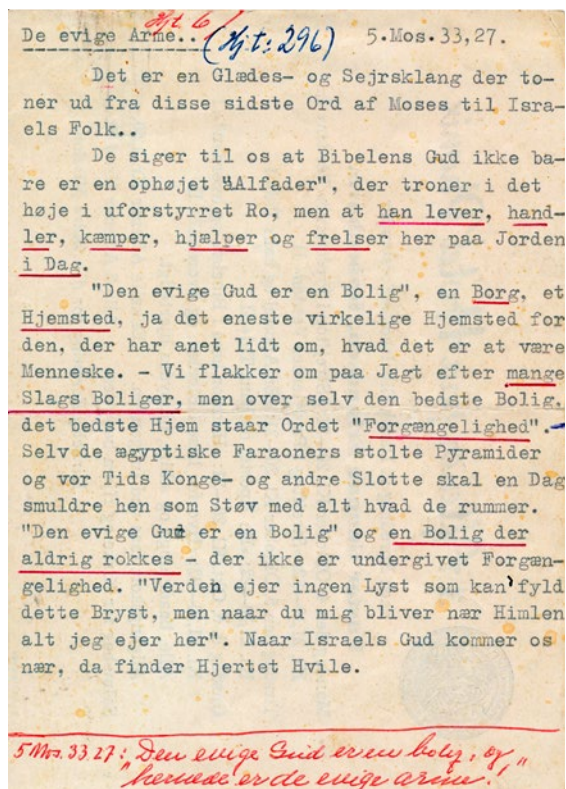
[Hjalmars manuskript side 3]

»De evige arme er der, hvor en bekymret far og mor forgæves søger at følge og værne sit barn.

De evige arme er i operationsstuen og fører kirurgens kniv, de er der, når du står over for dagliglivets besværligheder, de er der – hør det, du som tumler med tanker om at give op. Hør det: Hernede er de evige arme! – Men vel først og fremmest er de evige arme udstrakt til den, der er gået bort fra »den evige bolig« og måske befinder sig på afgrundens rand til fortabelse. (Lammet på klippeafsatsen).

De evige arme. Vi møder dem også i ordet. »Kom til mig, alle som lider...« Vi møder de evige arme i lønkammeret. »Bed om hvad som helst.« Vi møder dem ved Herrens bord. »Vær frimodig, dine synder forlades dig.« Alt det som møl og rust fortærer og tyve stjæler, guld og gods, har kirken aldrig kunnet bringe, men den har det budskab at bringe trætte og mismodige mennesker, at Guds evige arme når helt herned, et budskab om Guds forunderlige kærlighed til den, der søger det evige og uforgængelige.»

I kuvert 12 (A) er der desuden en opbyggelig bryllupstale med påskriften: »Skrevet 21/3 81, men ikke brugt.« Det kan næsten kun opfattes som et udtryk

Første side fra manuskriptet.

Hjalmar Jensen på sin 80 års fødselsdag i 1989.

for Hjalmars situationsfornemmelse. Han havde forberedt en festtale, men har så vurderet, at tiden og stedet ikke var passende.

HUMOREN

Som nævnt i mindeordene fra Skive, så var Hjalmar ikke uden humor. Han samlede for eksempel vittigheder, som han havde klippet ud af aviser og blade. Et

lille eksempel: OG SÅ VAR DER fotografen, der kom ind i billedet, da glarmesteren faldt ud af rammen...

Humoren lyser også ud af et papir, der har været brugt til et foredrag i Assens. Titlen er »Den gamle missionær fortæller oplevelser.« Her har Hjalmar skrevet:

»Hans var ni år. I søndagsskolen havde vi fortalt om en almægtig Gud. Dagen efter traf jeg Hans: Onkel, selvfølgelig tror jeg da på, at Gud er stærk, jeg tror også, at han nemt kan flytte dit hus, men – skorstenen der på mejeriet skal han nu nok lade stå.«

Her slutter beretningen om en markant figur i Thys kirkeliv, dengang Indre Mission stod stærkt. Siden er det tilslutningsmæssigt gået tilbage for Indre Mission. Helt symbolsk lukkede missionshuset Tabor i Haring i 2009 og blev gjort til museum. I den førnævnte afhandling skriver Michael Riber Jørgensen:

»Det er ikke svært at forudsige, at Indre Mission i den form, som har præget dansk kirkeliv i generationer, inden for relativt få år vil være væk, hvis den nuværende udvikling fortsætter. Hvad der kommer i stedet, er mere vanskeligt at give et entydigt bud på.«

Svend Sørensen.

Født 1949. Seniormedarbejder ved Museum Thy.

Familien Hjalmar Jensens familiegravsteder ud for koret ved Hørdum Kirke. Foto: Knud E. Jensen 2019.

FOTOGRAF KNUD E. JENSEN – HJALMAR OG EMMAS SØN

Når Knud E. Jensen ser tilbage på sin opvækst, er det med blandede følelser. Der har været både tryk-
hed og usikkerhed. Han har oplevet mange væk-
kelsesmøder, »men det var for meget for mig!« Det
værste ved opvæksten var den evigt dårlige samvit-
tighed. Han savnede nogle klare retningslinjer. »Du
kendes vores holdning!« fik han at vide. Det gjorde,
at han altid skulle vurdere sine handlinger. Var det
nu det rigtige?

Ulfborg blev et vendepunkt for Knud. En dag
kom Margit og Anders Jørgen Mathiesen kørende
på deres motorcykel fra Ringkøbing. Gennem Mar-
gits forældre skulle de overbringe en hilsen fra As-
sens. De var begge fotografer og var samtidig på jagt
efter et sted, hvor de kunne åbne et fotoatelier. En-
den på besøget blev, at de slog sig ned i Ulfborg. Her
blev Knud bydreng.

I Ulfborg gik Knud i den private realskole, men
da han var i konfirmationsalderen, måtte han
flytte med sine forældre til Struer, hvor han fik
realeksamen. Som 18-årig, i 1962, vendte han tilbage
til Ulfborg, hvor han kom i lære som fotograf hos
Margit og Anders Jørgen Mathiesen. Han boede på
eget værelse hos en advokat og spiste på pensionat.
Det blev gode og lærerige år. Om sine læremestre
siger Knud i dag: »Dem skylder jeg meget!«

Da Knud var udlært, aftjente han sin værnepligt
ved flyvevåbnet, hvor han virkede som fotograf.

Han var udstationeret i både Karup, Skrydstrup,
Aalborg og Værløse. Det var i den kolde krigs pe-
riode, og det var vigtigt, at der blev taget billeder af
fremmede skibe. Billederne skulle være i høj kvali-
tet, så man kunne sammenligne skibenes udrust-
ning, når de sejlede ind og ud af dansk farvand.

Inden Knud var færdig i Værløse, modtog han et
brev fra sin mor, der havde klippet en annonce ud
af en avis. Jens Steffensen, der drev Fotomagasinet
ved Store Torv i Thisted, søgte en fotograf. Knud
hæftede sig ikke specielt ved annoncen, men da hun
sendte annoncen anden gang, steg han på toget til
Thisted og fik en snak med Jens Steffensen, også
kaldet »Stef«. Da Knud var færdig med at aftjene
sin værnepligt i 1966, havde han således allerede
fast arbejde som fotograf hos Jens Steffensen. Han
var herlig at arbejde sammen med, husker Knud,
og han var god til at uddelegere til sine 7-8 ansatte.

På dette tidspunkt boede Knuds forældre i Skive,
og her møde han Annette Sohn. De blev gift i Re-
sen Kirke 29. juli 1967. Det følgende år rejste de
til Berlin, hvor Knud studerede i fire semestre ved
det tekniske universitet. Berlin var lidt af et brænd-
punkt dengang med store demonstrationer mod
krigen i Vietnam.

Hjemme i Danmark igen fik Knud ansættelse
hos et stort firma, der var flyttet fra Kgs. Lyngby
til Bredballe ved Vejle. Firmaet solgte maskiner til
fremkaldelse af billeder, og Knud blev ansat som
personlig assistent for direktionen. Sammen med
Annette slog han sig ned i Brande.

Opholdet i Brande blev af kort varighed, for alle-
rede i 1970 åbnede Knud Jensen egen fotoforretning
i Hurup. Det var ved Bredgade, i en smøge ind til
skjortefabrikken. Knud og Annette boede i en lej-
lighed i forbindelse med butikken, men i 1974 flyt-
tede de til deres nuværende adresse på Gøggårds-
vej. I 1976 blev forretningen flyttet ud til Bredgade.

Efter 14 år blev forretningen solgt, og Knud spe-
cialiserede sig i at lave fotos til industrireklamer.
Det skete fra hjemmet på Gøggårdsvej i Ullerup,
hvor det sidste årsregnskab blev udfærdiget i 2014.